

Fr. S. Krauzwaidi oim.
Eesti MSV Riiklik
Raamatukogu

14. aastakäit.

Üffit number 10 kop.

Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisel aastas 4 r. 50 L.,
6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 20 L. Toime-
tusest ise ära viies: aastas 3 r. 50 L., 6 kuu eest
1 r. 80 L., 3 kuu eest 90 L. Ilmub iga laupäeval.

Toimetuse ja talituse:

Tallinnas, Harju ja Riikliku ülikooli nurgal nr. 46/15,
„Teaduse“ raamatukaupluses. Telefon № 740.

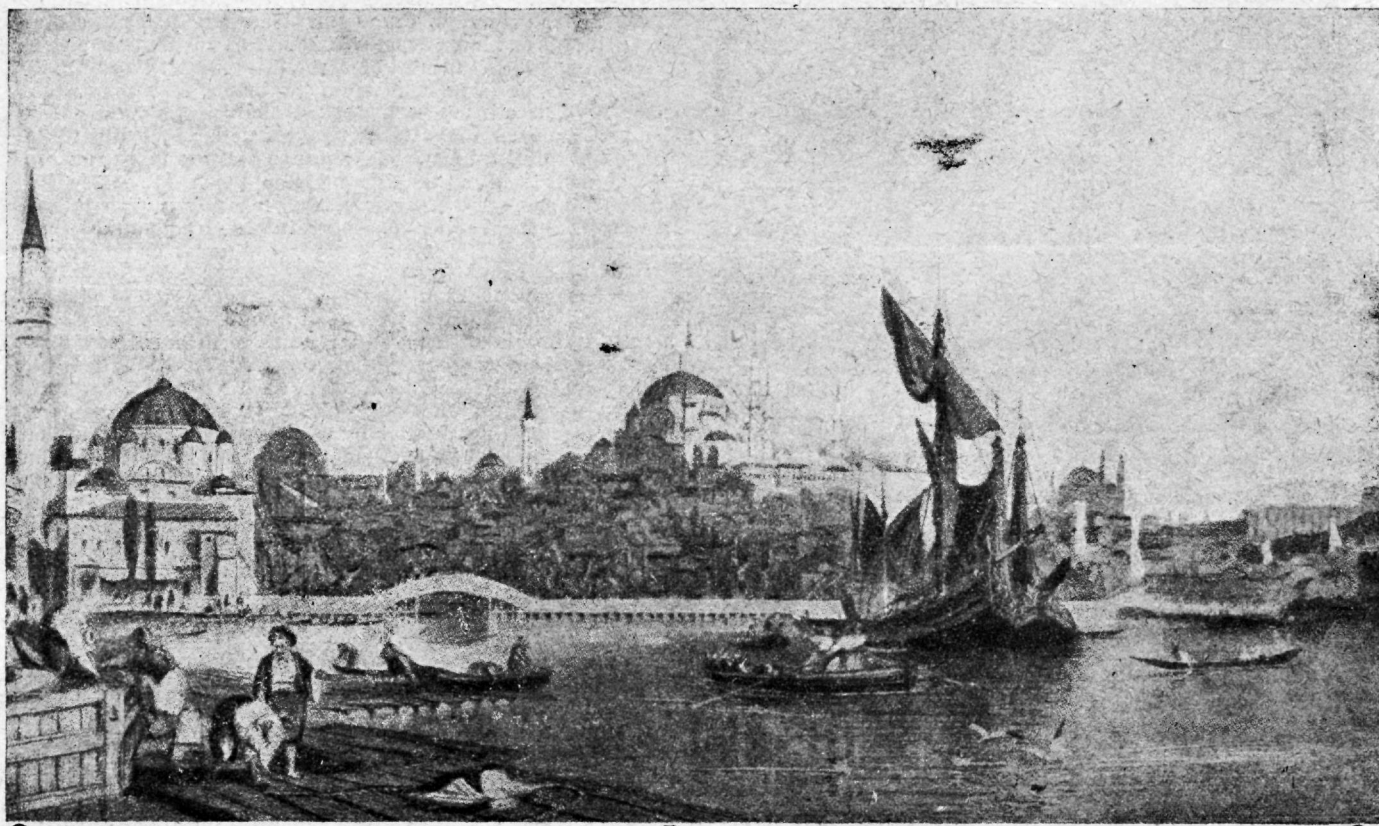
Adress Wene keeles liht- kui ka rahakirjabele: r. Ревель.
Журналъ „Мейе Матсъ“.

„Meie Matsi“ nimi ja selle nimega ühinenud näopilt on ametlikult registreeritud ja kinnitatud, 12. detsembril 1914. a № 34191 all.
Säreltegemise eest hoitatakse.

Nr. 33.

Laupäeval, 4. (17.) aprillil, 1915.

Nr. 33.

Konstantinopol — Tsargrad.

Dr. med. Hindhede

Cestujulit kotaraamat

on praegusel kallil ajal meie pereemadele väga tarvilik.
Terwislikud, maitssabad, odavad toidud. Hind 70 kop.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Ilmus trükitist

Dr. Faust

tema elulugu, imeteod ja sõit pörgusse. Hind 30 kop.

„Teaduse“ kirjastus.

„Parikas'ie fotogr.“

Theodor Altermann

Theodor Altermann

sündis 12. novembril 1885. a. Rose-Ristil, lõpetas Tallinna 4-klasilise linnakooli 1912. a. ja käis peale selle veel realkooli kaubanduslistel kursustel. Juba koolipoisi põlves astus Altermann kooli näitelawal aastapidudel üles, päriselt näitelawale pühendas ta ennast aga 1906. a., mil „Estonias“ alaline teater awati, kus ta warsti ka teiseks näitejuhiks sai. 1912—1913. a. wiibis Altermann Saksamaal ennaft näitekunstis täiendamas, kuid sealt tagasi tulles oli tal juba surmaidu põues ja 19. märtil s. a. päris kuri kurgutiifikus ta oma ohwriks. Altermanniga kaotas Eesti ühe anderiklamatest näitlejatest.

Rasked olud.

Teatri saalist mitme toa läbi ära lahutatud wäikeses tumedate seinapaberitega toas istusid neli meest.

Arst Jaan Kaalikas, kelle käes seitsme matusekassa asjad ajada olid, peale selle linnas kõhuhaiiguse ja ka kolera (muidugi tui see tuleb) vastu wõitles, igapäew hommikul kella 10—11 ja õhtul kella 4—6 oma majas haigeid vastu wõttis ja kes peale ülikoolist lahtumist mahti ei olnud saanud mitte ühesegi arstiteaduslisesse raamatusse ja ajatirja waadata.

Ta wastas istus ärimees August Telliskivi, kes, oma nimest märku wõttes, oma tulewiku oli saue peale rajanud ja enese ja teiste imestuseks pärast ära näinud, et see küllalt kindel alus on. Ta paks keha, hästi kofunud käed tegid ta pistke lauas istumise juures soowitud feltfilileks, sest ta ostas hästi walida ja ka maksta. Iseäranis tõstis aurawa suupiste juures ta mõnus keelega naskutamine isu ja lõbu. Ululitsal palju temast ei hoolitud ja feltsi asjade ajamisel oli tema ainuke wahelühüie igale kõnelejale: „Olen põhjusmõttelikult poolt!“

Paremalt pool laua otsas istus tuntud linna tegelane Julius Kurik. Ta armastas alati walge westiga ja triibuliste püksitega käia ja, armulikult kellegi paluja juttu kuulates, lastis ta keha ettepoole lõngu. Kuu aastaid oli see mees enese rahwa kajuks ohwerdanud, pifutest peale hakkanud ja omale linna wiis maja ja maale kena mõisa soetanud. Tal oli õigus ütelda: meie rahwas peab edasi jõudma ja jõuab ka. Ainult ohwimeelt olgu haritlastel ja jõukatel kihidel rohkem. Selle juures annetas ta Bergmanni abiraha heaks ühes abikaasaga kolm rubla ja peale selle saatis abikaasa veel Pasteriaale oma kaks kantud kleiti, mis aga ometi lisna head olid. Harilikult ei armastanud Kurik feltskonnas palju kõnelda, teades, rääkimine on hõbe, aga waitimine kuld.

Bahemat pool laua otsas istus noor adwokat Arnold Lepit, kes enese alles hiljuti oli suutnud heasse feltskonda teenida. Hoopis noorena oli see mees nõnda nimetatud käremeelne wõi weel pahemgi olnud, kuid, mehe mõistusele tules, lahkus ta sellest teelt. Arusaamisele tõid teda paar peapõhjust: Esiteks wõis ju igaüks näha, et käremeeljus, wõi weel pahempoolsus, sugugi tema lihawa kehaga kokkukõlas ei seisnud, kuid sellest hoolimata tulid need idud ikkagi mõni kord nähtawale. Kui ta siis paari aasta eest Leotse alewiift kaupmehe Soki tütre kätt palus, kes peale tütre weel paar-kümmend tuhat peale kauba wiskas, alles siis leidis Lepit omale kindla ilmawaate.

„Seate, ma ütlen — need feltskonna kohused käiwad meile tõeste üle jõu,“ algas Jaan Kaalikas wäga raske, otse lootust kaotawa häälega. „Mul on tänawu juba wiies õhtu teatrists käia.“

„Ei wõi parata — tuleb noort feltskonda toetada,“ ütles Kurik niisuguse enese hoolimatusega ja enese wastu armuheitmatusega, mis küllalt selgeste tunnistas, et ta niisugustele raskustele enese täitka on pühendanud.

„O, küll mu kurt läks kuiwaks. Aga, taewate, kus see kellner siis on?“

Telliskivi kõlistas.

Kellner, lätlane, tuli sisse. Harilikult oli ta nende wastu kes ainult pudel õlut tellisid, jäme ja wiisakujeta, aga nüüd jäi ta aupakklikult seisma ja waatas alandlikult kui koer.

„Mis teil seal saada on?“ küsis Telliskivi.

Kellner pomises mitmed nimed.

„Üks ta kurat kõik. Matsew peab olema, wärsk. Roh, tooge keelt, erneid. Kere pole tühi. Pooltofinat õlut ja pistke piparmünt. See peab eht olema, wäljamaa traam.“

„Biparmünt, see on hea naps,“ kõneles Telliskivi teiste poole pöördes. „Päris kõhurohi. Aga, saatan, hindu wõtawad — seitse rubla poolest pudelist. Wenemaa-oma, see ei kõlba — soll. Roheline teine — mõni ütleb prussaka pulbrist tehtud. Olge head!“

Kellner kattis laua.

„Ajad ja olud on rasked,“ algas Kaalikas. „Meie, kui haritlaste, käest nõutakse palju. Kas teegi teab, palju neid abi—abi—noh, abikasofsi praegu meil on?“

„Mis te abikasofade all mõtlete?“ küsis Lepik.

„Noh, mis nad siis seal kutsutakse. Need on Bergmanni abiraha, Nälja raha ja, mis nad kõik on.“

„Ah neid. Tõepoolest ei või ütelda.“

„Mis sa siis meie kitsastes oludes saad ära teha,“ algas Kaalikas . . .

„Olen sellega põhjusemõtteliselt nõus, olen nõus,“ tähendas Telliskivi. „Aga laske ometi maitseada. Ma olen nälgas kui hunt. Ei või ütelda — üsna värske. Olen teiega põhjusemõtteliselt nõus.“

„Mina jään alati nende ajalehete ksendamistest hoolimata oma isearvamise juurde,“ algas Lepik nähtawalt pikemat seletust. „Oleks meid rohkem, oleks nii palju kui lätlast, siis võiks loota. Olen selle üle waielnud, aga mine

rubla. Misugune summa see siis wälja tuleks. Ma ei räägi muidu. Ma olen ise kümme rubla andnud.“

See eksempl jäi wälja arwamata.

„Mitte enese kiituseks ei ütle ma,“ algas Kaalikas, „aga mul on ka sada rubla siin sees, ja rohkem ma tõepoolest ei või. Küllap nüüd võiksin, aga—aga see oleks juba ülekohus ühelt inimeselt. Inimene tahab ju ise ka elada.“

Ta kõlistas. Lauale ilmusid uued pudelid.

„Olge head, laske maitseada,“ rääkis Kaalikas edasi. „Mis mul on, selle olen oma töö ja waewaga saanud. Aga ma ütlen — meil on need kirjanikud ja kunstnikud, ja kõik nii-sugused asutused nagu parafidid. Omast jõust nad kuhugile ei saa, ja ajalehed need aga ksendawad nende poolt.“

„Olen nõus, päris nõus,“ ütles Telliskivi. „Di, häbemata nad on. Leate, see õnnistamise pidu. Mis ma loen: „Wana Telliskivi oli seal ka teiste hulgas walgete kinnastega, frakkis, aga mererööwli nagu peas. Dobate kuradid — mitte kopikutki.“

Th. Altermanni matuserong,

teel Kaarli kirikust furnuaiale, „Estonia“ teatrimaja ees.

„Parikas“ te fotogr.

tee pime nägijaks. Nad ajawad aga peale: rohkem agarust, rohkem armastust! Aga mis sellest kasu, kui ma ka wiiskümmend rubla siia poole ja sinna poole loobin . . .“

„Olen põhjusemõttelikult nõus,“ ruttas Telliskivi. „Mul praegu mõisa ostmine ees. Noh — kuuluta kõik teiste heaks ära. Tahaksin näha — aga herrad soowite veel keelt er- nestega? Mis?“

„Olgu peale,“ tähendas Lepik ja kõlistas. Sisse ruttas ja kellneri käest küsis ta söögitaarti.

„Ah, mis tühja nüüd kaardist waadata,“ tõreles Telliskivi. „Söö, mis küps.“

Lepik näitas uhkete kellnerile sõrmega.

Uued toidud ja uued wiinad tulid lauale.

„Mu herrad, ma ei ole teiega mitte täitsa ühes nõus,“ algas Kuril. „Meie peame! Ei ole teha midagi. Meie õladel lajub raste koorm. Meie rahwas nõuab meilt suuri ohwrid.“

„Olen põhjusemõttelikult nõus,“ kiitis Telliskivi. „Sinu-sugust meest juba ei leia. Sul on sada rubla teatri sees, muidugi on see nii kui kingitud. Oleks, oleks . . . Kuulge, kui palju neid eestlasti õige on?“

„Noh, üle miljoni,“ wastasid Kaalikas ja Lepik korraga.

„Ah, mis ma pidin ütleva. Näh — kui iga eestlane annaks sada rubla. Ei, nii palju ei ole waja. Annaks kümme

Telliskivi hääl langes rasketesse haleduse nootidesse.

„See on õige — wiisakas nende ülesastumine ei ole,“ kõneles Kuril. „Mida mulle kõik ei ole mõista antud . . .“

„Ma tean, tean,“ pahwatas Telliskivi waha. „Ütlewad lihtsalt, et ja oled — noh, kõrwale toimetanud? Sul olla küll need sisepoole kaswanud. Mida see siis muud tähendab.“

„Ütelgu, mis ütlevad,“ kõneles Kuril, ägedaks minnes.

„Kas ma seda saan tähele panna. Ma pean tegema, mis õige, ja, Jumal tänatud, siida on puhas.“

„Mul niisama,“ halises Telliskivi, ja pühkis rammufalt näolt higi.

„Praegustes oludes ei olegi midagi ära teha,“ algas Lepik. „See on sõrmede peal kokku wõetud. Pea korter, käi riides, küta, söö — waata, mis sealte järele jääb. Seal lastis naine alles minewal nädalal ülikonna teha — 120 rubla. Ja oleks see siis meelega järele! Ütles otsekohe ära, et seda selga ei pane! Ega olegi meil Tallinnast korralikku riidet saada. Teenijad maksawad häbemata raha — olud rasked!“

„Mis sa nii kaugelt lähed otfsima. Me näeme seda iga õhtu. Seeme piisuse turata. Mis sa teed, peab ju meelelahutust ikka olema. Mängime seal minewa nädala. Jänder kaotab mulle 30 rubla. Ütleb, armas Kaalikas, ma

Karl Palm,

Tallinnast. Wõitles mitu kuud ühtejärgi tulejoonel. 9. novembril sai R. all haawatud. Kuul tungis silmalt sisse, kõrwast välja. Jäi tabets päevats lahinguväljale, enne kui wõimalust leiti ära tojjata. Praegu Austrias wangis.

Julius Thomson,

Pärnu maalt. W. Jaapani sõjas olnud. Sõja algusest taabit Ida-Presimaaal jatslasse wastu wõitemas, kus lugemata lahinguid on läbi teinud.

ei saa sulle praegu ära maksta — jään wõlgu. Ega ta muidu mulle ütelnud — tal ei olnud raha."

"Saatan — olen põhjusmõttelikult nõus. Mina, Telliskivi, maksan oma kaardivõlad alati ära. Reede õhtu nõõrisid mu käest 287 rubla wälja. Maksin wälja. Muidugi on olud rasked, aga maksin wälja."

"Ega praegustel oludel ole teha midagi," kõneles Kurik. "Ma olen püüdnud, nii palju kui jõud annab, kunsti ja kirjandust toetada. Otsin mullu Laipmanni pildi . . ."

"Ah, seejama, mis teil seal toas on," sõnwas Telliskivi wahela. "Mis see on, midagi kollane ja sinine ja must."

"See kujutab maalt rukkipoõdu," kõneles Kurik. "Sind oli küll kole selle piisikese asja eest, peopesa suurune, kaskümmend wiis rubla. Aga mis teed, oma kunst — peab toetama."

"Niisugust rumalust ma küll ei tee," pahandas Telliskivi. "Näed, mul on pildid saalis, tead, oled näinud, suurend nagu sealauda ukseid — Jumala eest, mis te naerate — olete ju kõik näinud. Aga teate, mis nende eest maksin? Teate?"

"Noh?"

"Teie ei wõi arwata. Need ma ostsin Maneshi uulitsalt oksjoni pealt. Sealt ühest aidast. Kõrku — 12 rubla. Kõit tuba käis. Ja mis seal peal kõik on, annab waadata."

"Noh, see on juhtumise asi," algas Lepik, "aga ka kauplustest saab häid töõsi. Mu naine tõi minewa nädala Steinfelsti juurest — noh, meeter igatepidi, ja ühes raamiga 21 rubla 70 kop. See on juba midagi."

"Seda ma ju ütlen," algas Kurik. "Mis sa praegustel oludel siis suudad ära teha. Ma sain minewa nädala ühe lestinaise käest maja osta . . ."

"Noh, käisid aga nutamas küll, nagu saatan hinge järele," sõnwas Telliskivi asjatundlikult wahela.

"Mis sellest, mis sellest, äri peab tegema," tähendas Kaalikas.

"Ostan maja ära, mõtlen — üks siin teen head äri. Aga tühja. Seal lähewad sõjajutud lahti. Mul hirm, jääb ju oma kätte, mis tühjaga ära teed. Sain kaelast ära."

"Palju tegid wahelt?" küsis Telliskivi nagu ärtades.

"Mis sa seal teed. Meie oludes niisugune kaup ei aja raswa. Kõigest tuhat kuus. Niisuguse äri juures oleks kõigewähemalt poole rohkem pidanud tegema. Ega sa iga päew majast osta."

"Wähepoole, vähepoole," lausuf Lepik asjatundwalt. "Ei ole teha midagi, olud on rasked."

"Olen nõus, olen nõus," kinnitas Telliskivi. "Aga, herrad, kas laseme weel midagi?"

"Sellest wist saab. Kell juba kaksteistkümmend. Kõlista kellner, las' annab arwe."

"Mina maksan — mina maksan!" hüüdis Telliskivi, elektrinupu peale wajutades.

"Misparast sina? Iga mees maksab oma ette. Kui suur on arwe?" küsis Kaalikas fisetulejalt kellnerilt.

Kellner wõttis ruttu taskust raamatu ja arwas kiireste arwud kokku.

"Tuleb kolmkümmend neli rubla kakskümmend seitse kopikut. Siia juurde ei ole mitte herrade paberosfid arwatud."

"Need ka juurde!" käsutas Telliskivi.

"Ei, need makfame iga mees ise."

"Olgu nii, olgu," ütles Telliskivi haledaste, pead weidi longu lastes. "Odawaste tulime läbi, odawaste. Ei saanud nina peale kümmelisi'ki sirgetes. Aga kas lähme otsekohe koju?" küsis ta, kawalalt ümber piiludes.

"Kuhu siis weel?"

"Ma mõtlefin, et sa, Kurik, tahftid herra Jeroginaga kokku saada. Ma mõtlefin nii. Tean, kus ta on."

Telliskivi naeratas ja raputas pead.

"Sina, wana rebane," tähendab Kaalikas ja ta filmadesse ilmub sära. "Ükskõik, eks wõiks tundi, paari weel ära wiita. Näiid ju kodus naised magawad."

"Aga need ei maga südaöö, seft siis nad on ju . . ."

"Kust, mis sa jorutad," ütles Kaalikas, Telliskiwile öla peale liites. "Wiisakas peab inimene olema."

"Jah, ega praegusel ajal ole palju teha," tähendab Kurik, uksest wälja astudes. "See seltskonna toetamine käib meil üle jõe, seft — kuulge, waatke ette, seal trepi kõrwal on aut, — olud on rasked!"

J. M.

Jäädawats mälestusjeks.

Sõjameeste päewapildid ja nimes peawad põlwest põlwe meile mälestusjeks jääma. Selleparast palume kõiki, kellede sugulased ja tuttawad praeguses sõjas haawata, surma wõi autähtesi saanud ehf wangi langenud, nende päewapilti meile saata. Pildid awaldame esiteks rahwa ajakirjas "Meie Matsis" ja suures ajaloo raamatus "Maailma sõda", mille esimene wiht pea ilmub. **Piltidele palume tingimata selja peale kirjutada:** nimi, liignimi, elukoht, kui haawatud, siis kus ja millal, kui wangis, kus ja millal, niisama ka pildi tagasi saatmise adress, kui seda soowitakse; wõib ka selleksilulise fedeli külge kleepida. Nimes palume selgeste kirjutada. Terwete sõjameeste pildid wõtame ka wastu, aga awaldame ainult nii kui lehe ruum lubab, ajaloo raamatus aga leiawad kõik ruumi. Pilti wõetakse wastu:

"Seaduse" raamatukauplus

Sarju ja Riiütli uul. nurgal 46/15.

Sisefekäl Riiütli uul.

P. S. Sealsamas wõetakse ka sõjameeste kirjafi lehes awaldamijeks wastu.

Rahwa tähtraamat

1915. aasta jaoks. Hind 3 l.

Kõige kasulikum ja tulusam maa ja linna rahwa kalender. Saada igast raamatukauplustest. Teaduse kirjastus Tallinnas Sarju ja Riiütli uul. nurgal 46/15.

Karl Karbi,
Amblast. Tegewas sõja-
wäes.

Aug. Kaarmann,
Sallinnast. Sanitarina sõ-
jawäljal.

Johannes Udam,
Sallinnast. 9. detš. W. all
langenud.

Hans Karbi,
Amblast. Praegu sõja-
wäljal.

Karl Umberg,
Sartust. 5. now. langenud.

Saawatud Cesti sõjamehe juhtumised fakslaste seas.

Petrogradis haigemajades haawatud soldatigi waata-
mas käes, sain ühe Cesti nooremehega, Martin Vende-
riga, Pärnu kreisist, lue-Wändra wallast, tuttavaks. Maa-
kattewäelajena saadeti ta 16. oktoobril Krasnoe-Seloist ühes
300 Pärnumaa ratnikuga Warsjawiisse. 1. nov. astus ta
juba lahingurinda, kus ta 6. now. L. all fakslaste kuuli
läbi paremast ja shrapnelli tüki läbi pahemast jalast haa-
watud sai, ja sinna maha jäi. Sõja suurtükivägil olla ta
tasub mööda minnes läbi otsinud, ja raha, söögikraami
ja nõõbid sineli eest kaasa wõtnud. Neile järgnew suur-
tüki moonawoor arwanud heaks ta sineli ka weel omale
„hobuseriidets“ wõtta, ja nii jäi ta sinna poolpaljalt
maha, kuni teda Sõja sanitarid sealt korjasid. Teist päewa

fakslaste käes wangis olles, palunud ta neilt süüa, millele
„Ach, du Teufel, russisches Schwein!“ ja palju muud selle-
farnast „mõnusat“ wastatud. Nii oli ta nende käes 3 ööd
ja päewa söömata ja joomata — ja ilma et haawafi kinni
seotud oleks. 4. päewal olla fakslased, teda sinna saatuse
hoolets maha jättes, ije Wene suurtüki tule eest põgenema
pannud. Kuulid on hulunud ja shrapnellid lõhkenud ta
ümber, mis ta ütsildust weel hirmsamaks ja õudsamaks
teinud. Ta arwanud juba kindlaste, et sinna nüüd surmale
sütkuma ja wõdrasse mullasse wajuma peab, aga saatust
tahtis teisite, weel sama päewa õhtul olla teda keegi juh-
tumise kombel mööda sõitew poolakas Wene sanitaride
juurde wiinud, kus ta haawad kinni seotud, süüa antud ja
sealt siis kuni Petrogradini edasi toimetatud. Praegu on
ta Narwas hospitalis. P. M.

*) „Ah, sa kurat, Wene siga.“

Esime ne rida, põlwili: 1) **Peter Matjus**, Pärnu linnast, langenud
6. detsembril 1914. a. tormijooksul Austria jooksukraawisi ära wõttes.
Oli ka Georgi risti saamiseks ette pandud. 2) **Aleksander Leppit**, Saare-
maalt, praegu sõjawäljal. 3) **J. Saakpa**, endine kroonumetsawahi Hiin-
saarelt, jäljeta kadunud sõjawäljal. 4) **Gottlieb Tulmen**, Kullamaalt,
praegu sõjawäljal. Tagumine rida, seistes: 5) **Aleksander
Weel**, Hiin saarelt, praegu sõjawäljal, Georgi risti saamiseks ette pan-
dud. 6) **J. Aaren** (elukohi teadmata), haawatud 27. aug., uueste sõja-
wäljal. 7) **Juhan Broberg**, praegu sõjawäljal. 8) **Pärtels**, Pärnust,
haawatud 27. aug. jalast, 8. novembril purustas shrapnell temal
pahema kae, ja on praegu parandusel.

Mu oma oled!

Ei jalaiaust lapikest
wõi omaks hüüda mina
su pinnast — ei ma kiigi seft,
waid armastan sind siidamest —
mu oma fiiski sinna!

Ea toidad mind, ja katad mind,
ja kuigi waewalt, waewalt,
seft et nii kehwa on sinu pind,
sull' fiiski tussub kuumalt rind,
hing õnne palub taewalt!

Mu oma oled, kodumaa,
su soode, rabadega,
su lilledega, liiwaga —
ja kui kõik muud mul keelad sa,
ei h a u d a keela — ega?

R. Põld.

Ed. Tanner,
Efsnast. S. all Saffa wangi
langenud.

Jaan Soon,
Jõeletnests. W. all jalast
haawatud.

Jakob Merija,
Kolgast. Saffa wangi lan-
genud.

Otto Mägi.
K. all käest haawatud.

Mart Pääsute,
Kõnnu w. 10. sept. Austri
wangi langenud.

Cesti sõjamehe kiri.

Armsad kodused!

Terwitam kõiki sõpru ja tuttawaid, kellel võimalus on kodumaal elada. Et minul võimalik teile ennemine kirjutada ei olnud, siis arwaste wiist küll, et mind enam elawate kirjas ei ole. Aga ei! Soldati elu on wiisa, ei ta nii kergeste wälja lähe, kuigi mõnikord päris surmasuus olen olnud. Leid kõiki huwitab wiist küll see, kudas mul sõjas läinud. Nagu mu kirjast näid näete, seisjan ma praegu küll weel elawate kirjas, ehk küll juba haawatud olen, mitte just wäga raskete.

Kui kõik korraga ära tahaks kirjutada, siis lähels kiri liiga pikaks ja wäsitaks ehk lugeses. Kes juba mitu päewa lahingus on olnud, sellele ei ole sõda enam midagi isearalisku, wõi kui teistele ütleme, siis on ta ka nii hirmus, et temast palju kirjutadagi ei toha, kirjutades peab kõik need koledufused oma waimusilma eest mööda lastma minna. Taham siiski teile siin mõni sõna pajatada oma läbielamistest sõjawäljal, isearanis kus ja kudas ma haawata sain. Ma tegin ka oma tuus lahingut läbi, aga seitsmendamas sain haawata. Jääranis libedad olid need lahingud L. ja J. ümb- ruses, milledest ma oja wõtsin. Neli korda wõtsin ka tik- wõitlusest oja, igakord pääsesin, Jumal tänatud, õnnelikult eluga, ehk küll kuulsi ja shrapnellist tui rahet ümberringi lendas, ja mõndagi sõjawenda igawesele rahumaale saatis. Õnneks trehwas meie polk enamaste austerlastega kokku, nende meestega saab palju kergemine walmis, kui Saffa poistega, wiimastel on ifka oma järelandmata rüütli süda sees, wõi on neid Willem nii wäga ärastmutanud . . . 5. nowembril m. a. tuli jällegi meie polgul kord kätte tule ette minna, kus ma ka haawatud sain. See oli ühes suures Poola küllas, mille nime ma ei mäleta, arwata 10—15 wersta K-st eemal. Neli ööd-päewa istusime meie kaitse- kraawides, umbes werst maad esimesest rinnast tagapool ja ootasime kustu, kunas meid esimese rinna peale tarwita- takse. Dösel käisime ka wahel kõõgi juurest, mis kaks wersta meie selja taga seisis, sööki toomas; päewa ei wõinud selle peale mõteldagi, sest siis oleks waenlane, wäga wõimalik, meie seisuforda tähele wõinud panna. Ühel päewal lendas üks waenlase aeroplan meie peade kohal, sellest wõis ju midagi paha aimata; ja nii see ka oli: waenlane oli meie seisuforda tähele pannud. Umbes tund aega pärast seda, oh, ja fininesada seitsekümmend wiis, mis nüüd sündis! Nüüd oleks nagu põrguwarawad korraga laiaki tõmmatud, sest surma ja hukatust tuli igast küljest. Shrapnellid lõh- kesid otse meie peade kohal, just kui oleks seitse piket kor- raga müristanud. Lõhkemisel sünnitab ta wäga walju paugu ja siis jooksewad ükiid hirmsa kiirusega wastu maad. Meil oli seeford faunis kindel warjupaik. Kraawi peale oliwad hästi jämedad puud pandud, ja sinna weel paks mullatord peale aetud, õnneks ei trehwanud ka meie kohale ükski mortiri kuul ega granat tulema, millele küll meie

kindlus wastu ei oleks seisnud; need lasti enamaste külla peale, arwates, et meie wäge ka küllas on. Aga wõta nä- puust, meie olime kui mutid maa all, natukene küllast eemal. Dösel jäi lastmine wähe waitsemaks, aga siis waewastwad jällegi need wa' putukad, neid oli juba nii palju, et terwe Saffa sõjawäe wastu oleks wõinud wälja saata. Kõige rohkem oli neid selja peal ranitsa kohal, seal oli neil hea jõe koht, wõi oli neil nii palju kawaluft arwata, et sealt kohalt kuul nii kergeste läbi ei pääse; sinna kohta oli kõitide püüd, nagu Willemil Warsawisse . . . ja sealt siis tuli meil see kange käsitawõitlus. 9. now. hommiku wara, kui weel pime oli, wahetas meid teine bataljon ära, ja meie läksime umbes kaks wersta taha poole, ühte teife küllasse. Tegime seal kohe tule üles, sojendasime Poola haluppides ja waatasime, kas midagi süüa ei saaks, sest nälg oli juba nii suur, et filmanügemist ära tahtis wõtta. Ühe põõningu peal tünni seest leidisin ube, need olid päris head tühjale kõhule. Wiimaks leidime ka ühe kartulikeldri üles, siis oli asi joones. Soola oli ka minul natukene, mida ma juba enne ühe surnud Austria soldati ranitsast leidisin. Nüüd tuli kõwa kartuli keetmine kudas ja kus keegi sai. Elanikud olid kõik ära põgenenud ja meie olime siis peremehed. Waewalt said kartulid ära keedetud ja osalt ka söödud, kui korraga waenlane oma suurtekkidega külla pihta tuld hakkas andma — ta oli wiist meie kornafuitsu tähele pannud, sellepärast oli ta sihi just sinna kohta wõtnud. Kuulisi tuli üsna ligidale, kui ka korraga üks kuul just wõõruse uksest sisse tuli ja ühel wenelasel jala puruks löi. Siis jookseme kõik toast wälja, aga kuhu ja tead kuuli eest põgeneda? Waewalt saime toast wälja, kui jällegi teine tuli ja wiis sammu minust eemal lõhles, see haawas korraga kolme meest: kait wenelast ja kolmas olin mina. See oli pählli- suuruste tinakuulidega täidetud suurteki kuul ja üks nii- sugune kuulike jooksis minule pahema jala põlwe sisse, läks luust läbi, ja jäi teisele poole, luu ja liha wähele seisma. Nähtawaste ei olnud temal ometi enam nii palju jõudu, et teiselt poolt wälja oleks tulnud. Nüüd seoti minu haaw kinni, tõsteti mind wantri peale ja toodi 6 wersta edasi, jällegi ühte küllasse, kus sidumise-punkt oli, seal waatas arst haawa, sidus uueste kinni. 60 wersta oli meil hobu- sega sealt weel waksjali juurde tulla. 15. now. istusin ma sanitarirongi peale ja hakkasin Petrogradi poole sõitma, kuhu 19. now. jõudsin ja kus ma ka praegu weel olen. Jalg on hästi juba paranenud ja wõin warsti uueste salku õpetama minna.

Terwiisi kõigile

Johannes Käerner, Liwimaalt.

Aleksander Tomson Amblast, kelle pilt „Meie Matsis“ nr. 25 teadmata kadununa ilmus, on peale selle oma wane- matele Arawetele kirjutanud: Ta elab ja on terwe.

Oskar Büünis, kelle pilt meie lehe 30. sõjanumbris ilmus, on Austria sõjawäljal langenu.

Mikkel Remmelt, Jõeletnests. Praegu sõjaväljal.

Otto Koisar, Ranna w. 9. nov. haam. ja põrut. lueste sõjam.

Abo Pefjar, Saue w. 9. nov. & all langenud.

Iwan Baher. Praegu sõjaväljal.

Peeter Karja, Sudowa kr. Teadmata kadunud.

Alekf. Feldmander, Elgwallast. Tegewas sõjaväes.

Eduard Klasse, Tapalt. Teadmata kadunud.

Otto Saamon, Helmeft. 22. nov. sõrapn. jalast haawatud.

Alekxander Liid, alamohw. Albu w. Praegu sõjaväljal.

Johannes Adler, wabatahtlik. Saapsalust. Teadmata kadunud.

Anton Politur, Saapsalu kr. 10. sept. peast ja jalast haawatud.

Johannes Liitso, Rose kib. Nowembrituul haawatud.

Johannes Jan, Tallinnast. Teadmata kadunud.

Mikl Maasikas, Kolga w. Praegu sõjaväljal.

August Haak, Tartu kr. 1. detf. sõrapn. ja jalast haawatud.

Jakob Salakas, Tallinnast. Kõhust haam. lueste sõjaväljal.

Johannes Kõitel, Rattwrest. Tegewas sõjaväes.

Boldemar Kalme, Kiti w. Praegu sõjaväljal.

Willem Arukila, wabatahtlik Tallinnast. Austria wangis.

Jaan Luup, Kurnalt. 11. detf. & all reieluu tatti.

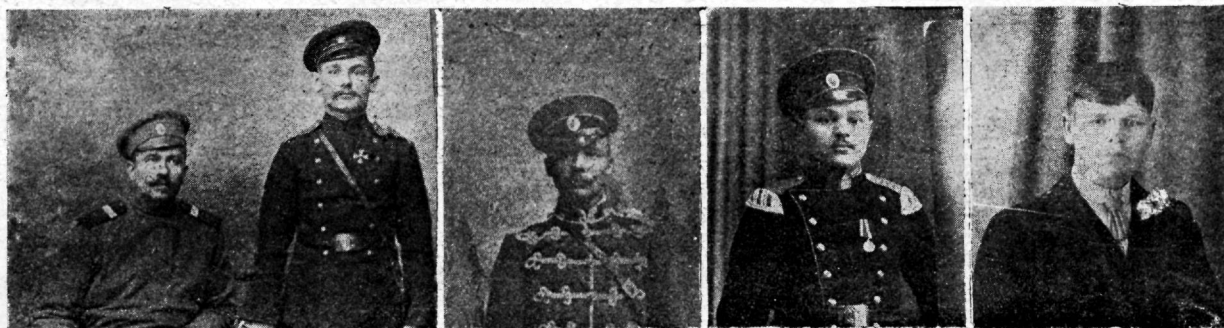
Mats Siegert,
Kärstina w. Praegu sõjaväljal.

Mihkel Elwei,
koolidõpet. Raitülast. Saamaal wangiis.

Jüri Saarewed,
Tallinnast. 12. weebr. langenud.

Karl Treier,
Raabi w. 28. sept. Sassa wangi langenud.

Johannes Lillenbladt,
Pärnu kr. 9. weebr. käest haawatud.

Ednard Ernee,
Wõru kr. Jalast wigastatud.

Ernst Kanarik,
Sudowast. Jalas murtud.

Hugo Danilewsky,
Jõhwiist. 5. sept. langenud.

Johan Sarw,
Põli w. 21. weebr. käest haawatud.

Rudolf Kupper,
W. Põtsama w. 12. weebr. langenud.

Hans Amerikas,
Wetise w. Sakkamaal wangiis.

German Riis,
Riiast. Teadmata kadunud.

Aleksander Ruut,
Iweskler Kobilast. Praeg haigemajas.

Johannes Linnas,
Sartust. W. all teadmata kadunud.

Aleksander Kangur,
Sartumaalt. Jalast haawatud.

Oskar Lindebaum,
Wabatahtlikuna sõjaväljal.

August Karu,
Tallinnast. 10. aug. teadmata kadunud.

Woldemar Ollmann,
Weinjärwe w. 10. aug. teadmata kadunud.

Hugo Urm,
wabatahtl. Tallinnast. Sassa wangi langenud.

A. Nortmann,
Ratwi w. 22. nov. Ault wangi langenud.

Rinaldo Ahje,
Tubdolinnaft. Paremast
kæst haawatud.

Mihail Meets,
Babuse eest Georgi rist.
11. detf. lahingus langen.

Jaan Lapp,
Taruastust. Praegu sõja-
vääljal.

Aleksander Kalamees,
Altna w. Praegu sõja-
vääljal.

Nikolai Kobas,
Kabala w. l. oft haawatud.
Kodus parandusel.

Johannes Kangur,
Tartumaalt. Põhem. kæst
haawatud.

Eduard Warres,
Wilsjandimaalt. Praegu
sõjavääljal.

G. Järwõld,
Sõjavääljal.

Eduard Eljas,
Waiwarast. Praegu sõja-
vääljal.

Aleksander Raudsepp,
Tallinnaft. Tegewas sõja-
wæes.

Friedrich Nigul,
Katiwere fr. Tegewas sõja-
wæes.

Georgi Kummel,
Koolidõpet. Tallinnaft. Te-
was sõjavæes.

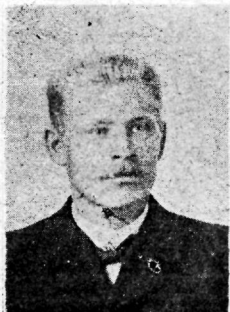
Jaan Jaanisõn,
Saru-Jaanist. Praegu sõja-
wæäljal.

Aleksander Bedrusta,
Saapsalu fr. v. õlast haa-
watud.

August Soe,
Õli sõjavæäljal, suri kütme-
tantsi tagajärjel 26. jaan.

Jaak Lindeberg,
Aleksandri w. Tegewas
sõjavæes.

Jakob Paks,
Lehtse w. W.-Jaap. sõjas
õln. 8. det. 57. lahing. lang.

Jaan Mänd,
Saapsalu fr. Tegewas sõja-
wæes.

Eüri Parik,
Wetse w. 10. okt. Ibrapn.
haaw. Põhõõ uueste sõjaw.

Jaan Soots,
Kartli w. Saksamaal wan-
gõs.

Anton Pöder,
Rüfalk. 27. nov. 28. all
pahemast käest haavatud.

Karl West,
Rüfalk. Wabwuse eest
Georgi autäht.

August Puura,
Waabina w. Praegu sõja-
wääljal.

Johannes Luu,
Juuru kib. Teadmata ka-
dunud.

Johan Laul,
Summulist. Tegewas sõ-
jawäes.

Andres Kiffel,
Kotwist. Praegu sõjawäl-
jal.

Otto Pitt,
alamohw. Pihtwa kub. Te-
lefonistina sõjawäljal.

Jaan Sunpuu,
Saaremaal. Sakamaal
wangis.

Willem Mardinson,
Kanna w. Pahemast käest
haawatud.

Jaan Tuufjam,
Sarwastult. Tegewas sõ-
jawäes.

Jaan Ani,
Rüo w. Wabwuse eest Ge-
orgi rist. 2. okt. langenud.

Ed. Laali,
Tallinnast. Sanitarina sõ-
jawäljal.

Richard Paju,
W. Koosa w. Tegewas
sõjawäes.

Eduard Lomp,
Sudowa tr. 6. nov. par.
jalast sõrpn. haawat.

Mihkel Lõhmuspuu,
Pihula w. Käest haaw.
Läheb uueste sõjawäl.

Aleksander Helmer,
Kofga w. 9. detf. sõbust b.
15. detf. haawadesse surn.

Eduard Unt,
Rüfalkult. 28. sep. ja 30. jaan.
haaw. 2. weeb. haaw. surn.

Timofei Wapper,
Muhu saarelt. Praegu sõ-
jawäljal.

Aleksander Wiikant,
Kotwerekst. Praegu sõja-
wääljal.

Karl Wiberoff.
Koonkast. Teadmata todu-
nud.

A. Põldoit,
wabatahtl. Tallinnast. Ja-
lad kütmanud.

Magnus Välfataga,
Kurna w. 17. weebr. la-
hingus langenud.

Karel Nurk,
Kohila w. Praegu sõja-
wärsjal.

Arnold Kits,
E.-Rõngust. 20. weebr. tuu-
lipiduja läbi jalast haaw.

Johannes Piilmann.
6. nov. R. all sbrapn. pa-
hemast õlast haawatud.

Jakob Wares,
lipnik Albu Sowalt. 4. nov.
mõlem. käest h. jawangil.

Jaan Grauberg,
Soojaarest. Augustikuu
teadmata kadunud.

Alekj. Reineberg,
alamohw. Meesküüst. Kuus-
ria wangi langenud.

Jaan Klint,
Wõrumaalt. 15. weebr. for-
nijooksul haawatud.

August Pärn,
Duiakust. Oktobrikuu W.
lahingus teadm. kadunud.

Karel Allit,
Kohilast. Teadmata kadu-
nud.

Anton Allit,
Kohilast. Praegu sõja-
wärsjal.

Jakob Pits,
Sangaste w. Augustif. pö-
rutatud. Luuste sõjaw.

Peeter Pits,
Sangaste w. Praegu sõja-
wärsjal.

Jaan Pits,
Sangaste w. 27. sept. tead-
mata kadunud.

Kristow Maasit,
Tudolina kooliõpetaja.
Sanitarina sõjawärsjal.

Kusta Limm,
W. Kuuste w. 23. okt. Sat-
sa wangi langenud.

Jaan Tasso,
Keilast. Tegewas sõjawäes.

Aleksander Linit,
Sartu w. 10. jaan. R. all
pahemast käest haawatud.

Jaan Suhental,
Tallinnst. Teadmata
dunud.

Aleksander Kaup,
Narvaft. Praegu sõjav.

Eduard Ohmut,
Annumata w. 30 aug. E. lahingus teadmata kadunud.

Johannes Sommer,
Walgala fr. Praegu sõjav.

Anton Pormann,
Praegu sõjaväljal.

Johannes Karja,
Kälvete fr. Praegu sõjaväljal.

Johan Rõster,
Saaremaalt. Sõjaväljal. Suur aega puuduvad teated.

Jaas Rõster,
Saaremaalt. Palsjades lahingutes oln. 4 k. pole teat.

Mart Rõster,
Saaremaalt. „Pallada“ peal jurma saanud.

Jaan Saarnits,
Simmo w. Salka wangi langenud W. all.

Eduard Saarnits,
eft. Simmo w. W. all haawatud. Uueste sõjaväljal.

Eduard Asfur,
Tallinnaft. Tegewas sõjaväes.

Peeter Koll,
Narvaft. 20. aug. langenud.

Abo Lei,
Saaremaalt. 28. nov. Salka wangi langenud.

Wilhelm Loef,
Harkuft. Tegewas sõjaväes.

Johan Wisnapu,
Aue-Antsla w. Tegewas sõjaväes.

W. Riesenkauf,
telegraafistina sõjaväljal.

Heinrich Riesenkauf,
8. nov. Ibrapn. haawatud. Vähes uueste sõjaväljal.

Johan Antof,
Valka w. 6. nov. lahingus austrialastega langenud.

Johannes Ernesaks,
Sarku-Jaanist. Tegewas sõjaväes.

Jüri Ernesaks,
wabat. Sarku-Jaanist. 10. nov. haav. ja wangi lang.

Wankuwal troonil.

Woldemar Urbani roman wabastamise sõjast.

(32. järg).

„Jah. Ma isegi katsusin seda käega, ilma et ta seda märkanud oleks, ja oleks ta hea meelega ära wõtnud, aga see ei läinud kudagi. Ta hoidis liiga kõwaste.“

„Sa tead kindlaste, et see seesama oli, mis Felice sulle kirjeldas?“

„Walfjast põdranahast, rihmaga kaelas, just nii, nagu ta kirjeldas. Ma nägin seda hertsogi käes ja püüdsin tema wastu nii mahe olla kui mul wähegi wõimalik oli, et taskut tema käest kawalusega kätte saada, aga see ei läinud. Ta on liiga kawal ja paha mees. — Ma arwasin ikka,“ jatkas Asunta üllatawa awalikkuse ja lapsikusega edasi, „et kui ta mind armastab, siis ma teda ka petta wõiksin, aga ta armastab mind ainult ajawiiteks, muidu oleks ta tasku mulle andnud. Ta ei armasta ülepea kedagi ega midagi, ainult iseennast armastab ta. Üks paha mees on ta, muud midagi.“

Järeilmõteldes seisus Beatrice afna all ja kuulatas Asunta seletust, sealjuures waatas ta afnast välja, kuid ilma et midagi näinud oleks. Viiaks palju oli tal iseenesega tegemist. Ka Asunta sõnu kuulis ta ainult poole kõrwaga, aga need wiisid ta wähemalt hästi kaelamurdwa mõtte peale, isiklikult hertsog Ugo juurde minna ja kirjasi kätte katsuda saada, missuguse hinna eest tahes. Kes teab, ehk lähed see mõnel kombel õnneks, ja siis on see koorm, see näriw mure, mille all isa kofku langeda ahwardab, kõrwaldatud. Kui ta hertsogi juurde lähed — ja seda pidi ta kohe tegema, tunni aja pärast wõis juba kõik hilja olla — ja teda wannutas, põwili teda palus, temale igas asjas, mis ta süda igatses, lootust andis, wõib olla ehk läks tal õnneks teda pehmeks teha.

Ülepea olid ainult kaks teed weel olemas. Kas kirjad wõltsituteks tembeldada, mille abil prefekti kufutada taheti — prefekti oma arwamise järele wäga kahtlane ettewõtte — wõi kirjad oma kätte katsuda saada, i g a hinna eest, enne kui nad mõjule pääsewad. Wiimane oli igatahes kõige kindlam ja parem tee, ja ilma et oma ettewõtte lähemategi tagajärgede peale oleks mõelnud, wõttis Beatrice ägedalt ja ergulikus ärewuses kiibara ja mantli et kannapealt oma plaani teostamisele asuda.

Sel filmapilgul, kui ta välja minna tahtis, teatas tale teener, et hertsog Ugo di San Baltosa temaga tungiwa asja pärast rääkida soowib.

Ja alles nüüd korraga tabas teda kirjeldamata hirm, nii et ta filmapilguks liikumata seisma jäi. Ta aimas kohe, millesse asi puutub, ja ühtlasi oli tal selge, et ta sel filmapilgul terwe oma waimujõu

Galitja talunaisterahwas.
Pihesträti maal.

ja meeletterawuse kofku peab koguma, ja ometi tundis ta enese just nüüd nii wäsinu ja roidunu olewat, nagu ei kunagi enne. Aga kõrwalekaldumist ei wõinud olla. Ta pidi julgeste läbirääkimisi alustama, saagu mis saab.

Kiirelt pani ta mantli ja kiibara jälle ära ja ütles Asuntale: „Astu sinna tupp. Ta ei tohi sind siin näha. Muidu saaks ta kõigest aru.“

Asunta mõstis kohe ja kadus naabrituppa. Siis käskis Beatrice hertsogit sisse juhutada.

Weel üks lühike pill peeglistse, kiire toredate mustade kähjarjuuste korraldamine ja Beatrice lasi enese laisalt diwani peale, hertsog ei tohtinud ei kohmetust ega muret tema juures märgata.

Kui hertsog sisse astus, lehitses nägus neiu üht uut romani, mille aga tema ilmumisel kohe, kui igawa asja, käest ära pani.

„Kui ilus teiest, herra hertsog,“ ütles ta wäsinult naeratades ja poolkinniste filmadega, wäikest õrna kätt temale wastu sirutades, „et mind wahel waatama tulete. Olen juba hulga aega üksi igawust tundnud, Jumal teab, kuhu need inimesed kõik on jäänud? Juba mitmendat päewa pole ma külalisi näinud. Otskui oleks terwe Neapol välja furnud.“

„Zugu pole kaugeksti nii, signorinna,“ wastas hertsog, kätt pikkamisi suudeldes ja neiu le sügawalt ja kaua silma waadates, „otse selle wastu, kui teid meie elu huwitaks, ja te waewaks wõtakste pifut ringi waatada, leiaksite just nüüd —“

„Ah, ma ei taha mitte misfiga enam tegemist teha. Kõik need alalised ärewused, see waheldaw politika, on mulle juba jälgiks jäänud. Aga mis on muud uudist?“

„Terwe hull. Suur lahing oli —“

„Juba jälle! Aga istuge ometi. Sedawiisi on mul palju mõnufam, ei wäsitä nii palju filmi, kui

Inglise sõjavägi. Gornist (pajunapuhuja).

teid pealaest jalakannani alati pean imetlema. Lahing! Kus siis? Loodetawaste õige kaugel siit, Türgimaal wõi Amerikas. Ütelge Amerikas, Ugo" — see oli esimene kord, et ta hertsogit nii usaldawalt ristiniimepidi nimetas — „Amerika on suur ja lai, seal on rohkestes ruumi seesuguste ärewuste jaoks, ja teiseks, on ta kaugel, mis jällegi omalt poolt rahustawalt mõjub.“

„Ei. Mesfinas.“

„Mesfinas? Mu Zumal, ja just teie peate mulle niisuguseid lugusi jutustama! Kas teie ei tea midagi ilusamat?“

„Ma kõnelesin sellest ainult sellepärast, et te küsisite. Lohin ma siia istuda?“

Beatrice tegi temale diwani peale, kus ta poolkõljeli lamas, lahkestes ruumi, ja hertsog istus üsna tema ligi, sealjuures, nähtawaste sojemaks saades, tema käest uueste kinni wõttes ja õrnalt suudeldes.

„Uga —“ tegi neiu häbelikult punastades ja katsumisnõrgalt oma kätt uueste wabastada.

„Ma tuln hoopis teise asja pärast.“

„So? Hm! Kust te dieti tulete? Nii hilja?“

„Kaptan Massilli juurest.“

„Ah, õige! Ma kuulsin sellest. Jah, waadake nüüd. See waene pois! Misugune õnnetus! Mis temast siis nüüd õige saab?“

„See oleneb kõik teiest ära, Beatrice,“ wastas hertsog liühidalt ja tõsiselt.

„Minust?“ kordas neiu tehtud imestusega.

„Nii ma ütlesin.“

„Noh, siis ei lähe lugu nii halvaks,“ ütles Beatrice kelmika wallatusega, „mina olen heameelega walmis kaaskodanikka aitama.“

„Iseäranis teda, ja —“

„Mispärast just teda? Oh, ei, teie olete ehituses, hertsog, kui arwate, et temaga oma üleüldises ligimese armastuses erandit teefin. Ma soowin temale

kõike head, nagu iga teiselegi. Ei wähem ega rohkem.“

„Selle kirja järele, mille temale waewalt kuu aja eest kirjutasite ja mida ma praegu alles lugesein, arwan, et tema heaks küll rohkem — kõik teefite, kui — —“

Beatrice oli ennaft rohkem seljakile lastnud ja waatas oma niiskelt-järwate filmadega kelmikalt ta otja.

„Olge wait,“ hüüdis ta ruttu wahela, „see ei ole ilus wiis naisterahwaga kõneleda. Mu Zumal, kui kõik noored neiud nende armastusekirjade eest wastutama peaksid, mis nad oma nooruse ärewuses, südame arusaamata ihalduste ja tungide mõjul kirjutanud, siis oleks ma usun, maailm päriselt liimist lahti. Kui te wiisakaks tahaksite olla, Ugo, siis ei kõneleks te niisugustest asjadest sugugi. Mispärast ei wiskanud teie seda pilti kohe tulesse, nagu seda teiesuguse ausameelse rüütli poolt ometi loota oleksin tohtinud?“

„Sest et weel üks teine kiri sealjuures oli.“

„Weel üks? Taga paremaks, siis oleksite mõlemad tulesse wiskama pidanud. Seda suurem oleks teie ausus olnud.“

„Seda ma ei wõinud, sest see teine kiri oli teie isa käest.“

„Isa käest?“

„Ei usu te mind? Soowite näha?“

Kerge ärewuse wärin tufatas Beatrice kehast läbi. Ta ei suutnud seda warjata, nii palju kui ta ka püüdis. Ka tema hääl oli kalgin, kui ta nüüd ütles: „Kah armastusekiri?“

„Oh ei.“

„Ja see on teie käes?“

„Ei!“ wastas hertsog liühidalt ja tõmbas mõlemad kirjad põuetaskust, et neid mõlemaid ettewaatlikult ja aralt, aga siiski arusaadawalt, näidata.

Beatrice enesewalitsus oli kõige kangema proowi peale pandud. Ta nägi neid hädaohtrikka kirjasti just oma silma ees, kiire rapsamine ja nad wõiksid ehk ta käes olla. Uga hertsog hoidis neid nii hoolikalt ja ettewaatlikult, et neid peaaegu wõimata oleks oleks olnud sel kombel tema käest kätte saada. Wähaks see luhta, siis oleks ta ühe hoobiga terwe oma kawala mängu kaotanud. Ta lootis ikka weel parema juhtumise peale.

„Teie olete ju ka ime-arg,“ ütles neiu wäikse wahaja järele, „otsekui ei tea mis warandust omal käes arwaksite olewat.“

„Seda ma ka mõtlen,“ wastas hertsog rahulikult ja pistis kirjad hoolikalt taskusse tagasi.

„Kudas te nad õige oma kätte saite?“

„Õige lihtsamal kombel. Ma wõtsin nad Massilli kirjataskust wälja.“

„Ah!“ tegi Beatrice imestades.

„Oleks see teile armsam olnud, kui ma nad ühes teiste kirjadega sõjaministrile edasi oleksin andnud?“

„Ma ei tea,“ wastas neiu, kerge õlabe kehita-misega. „Arwate noorte neiude armastusekirjad effellents Rituccit nii wäga huwitawat?“

„Igatahes aga Neapoli prefekti kirjad, see on kindel. Teie kiri oleks ainult isa kirja täiendusena või selgitusena huwitav.“

Uga heitke näokate, Beatrice. Teie teate just niisama hästi kui mina, milles asi seisab. Mis jaoks siis see kometimäng. Oleme awalikud ja wabad üks-teise wastu.“

„Mina olen awalik ja waba, Ugo,“ wastas Beatrice filmakirjaliku südamlikkusega, endamisi aga mõeldes, et nüüd alles see kometimäng algab. „Mis on teie soovid?“

„Mitu kuud juba, terve suwe läbi, ootan ma teie otsust, teie wastust, kas minu abikaasaks soovite saada või mitte. Sedasi see nüüd enam ei lähe, Beatrice. Kui te minult usku wõtta tahate, et teil himu on ainult mind ninapidi wadada, siis peate nüüd awaliku, ausa wastuse andma.“

„Praegu?“

„Seltsamal filmapilgul! Kuulake edasi. Ma olen iseennast teie pärast hädahoosse andnud. Urmas-tusest teie wastu olen kaelamurdwa teo korda saatnud. Ma tahan seda hädahoitu kanda, kui minu omaks tahate saada. Wastafel korral pean ma ennast päästma ja kaitset otsima.“

„Mis see tähendab, kaitset otsima?“

„Ma tahan teile seda seletada. Hädahoost hoolimata omandasin ma teid ja prefekti süüdistawad kirjad, teie käe ja südame peale lootes. Ma pakun teile oma kätt ja südant, mõistate, minu kosimist wastu wõttes päästate ka oma isa. Lükate mind tagasi, pean ise omale kaitset otsima, see tähendab: ma annan need kirjad homme hommiku wara kuninga kätte.“

„Seda wõiksite te teha, Ugo?“ küsis neiu tafa ja waatas sealjuures kurwalt, nagu etteheitwalt tema otsa.

„Seda pean ma tegema, iseoma julgeoleku pärast.“

„Oh, see on ju wormilik tormijooks,“ häälitseks Beatrice häbelikus kohmetuses.

Ta mängis oma mängu nii kindlalt ja meisterlikult nagu kõige osawam näitlejanna. Tema filmad, mis nii magusalt ja mahedalt waatafid, tema näojooned, mis teatud rõõmu ärewust ja häbelikku segadust awaldasid, otsekui ei suudaks ta oma õnnetundmust enam warjata, iga liigutus, iga pilk tumistas suurest näitlemise oskusest.

„Tormijooks?“ lordas hertsog. „Kui ma nüüd, pooleaasta pärast, kindla küsimuse peale kindlat wastust tahan saada, siis nimetate seda tormijooksuks, Beatrice?“

„Uga nii ruttu! Mu Jumal, teie panete mul ju pistoli rinna peale. Nüüd või ei ilmaski; ütlete teie! Mu Jumal, kui hirmsalt see kõlab, Ugo. Homme hommiku wara tahate kuninga juurde minna, kui ma praeguses kohmetuses ja ärewuses kohe õiget sõna ei leia.“

„Ma ei või teijiti, Beatrice. Minu au juures, ma ei lahku siit toast, enne kui kindla wastuse olen saanud. Ja nüüd olge awalik ja aus, Beatrice. Ütelge ja või ei.“

Inglise naislendur miss Plum, kes õhuvõitlusest zeppe-
linidega tegewalt osa wõtab.

„Ma ei ole ilmaski öelnud, et teie minu peale loota ei tohi, Ugo,“ sosistas Beatrice, maha löödud filmadega.

„Beatrice!“ hüüdis hertsog tuliselt ja surus neiu käe oma südame wastu. „On see „ja“?“

„Mis peaks see siis muud olema?“ küsis neiu tafa, aga kui hertsog tormilikult ta ümbert kinni wõtta ja oma rinnale tõmmata tahtis, kargas ta äkitselt üles ja taganes.

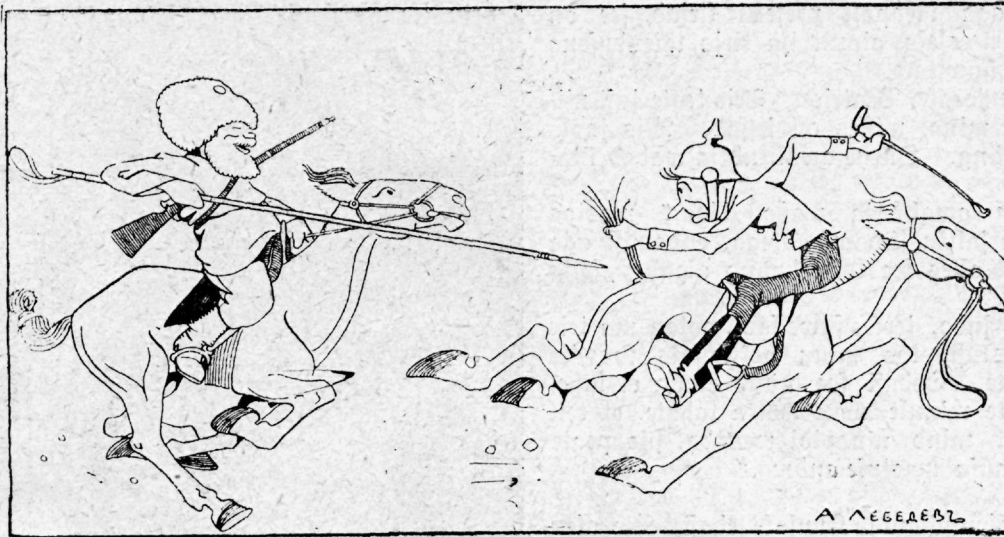
„Sa lubasid need kirjad mulle!“ hüüdis ta walgult, peaaegu hirmuga karjades. Nüüd oli ta ärewus nähtawaste tõsine. Kirjade järele wälja sirutatud käsi wärises ja metssikult leegitsewad filmad, millest nagu meeletumises wõitlewa hinge wastu-
helt peegeldes, olid pärani. Ta tahtis kõik kaalu peale panna, et kõik wõita.

Teffis liihife waheaeg, mille puhul mõlemad põnewuse pärast hinge kinni pidasid.

„Ma annan nad mõlemad sinu isa kätte, niipea kui ta mulle kindla töotuse annab,“ wastas hertsog wiimaks ettewaatlikult. Neiu tagasihõikumine oli teda nähtawaste pisut kohmetuks teinud, teiselt poolt mõjus aga neiu „sinatamine“ meelitawalt ja awatlewalt.

(Järgneb.)

Saksa ratsaväe uus sõdimisviis.

„Lutum.“

200.000 rubla pärast.

„Ah, siis piimase tekkisid ussid?“

„Jah,“ seletab Kihu-tädi. „Ara nõidus. Ei aitanud muud, kui perenaine saatis mind tema juurde, andis paar naela võid kaasa ja las kis paluda, et ta oma nõidumise tagasi võtaks.“

„Ja võttis?“

„Wõttis. Pani wõi lappi ja ütles: „Homme ei ole piima sees enam ussi.“ Ja ei olnud kah.“

„Tema wõib siis oma nõidumisega imetilkka ära teha?“

„Jah, tal on sõnad niifugufed . . .“

Korla-Reet jäeb mõttesse. Tal on hea meel, et see wa Sosti-Kärt mitte lähedal ei ela, nõiaks wast tema lehmad, lambad kah ära. Mine osta sa niifugustel meele järele olla.

* * *

„Mamma!“ hüüab poeg Cedi, kes Punla alewist, kus ta apteeki juures õpipoisiks on, koju wanemate poole on tulnud ja kühedwa ahju ees ajalehte loeb. „Kui ma juba apteeker oleksin, ma wõiksin 200.000 rubla, kui maast, teenida!“

„Kuda wiisi?“ imestab Reet.

„Jah, kui ma rohtusi segada ostaksin! . . . Lehes seisab, et sellele 200.000 rubla autasu antakse, kes denatureritud piirituse niifugufeks teeb, et see juures ofsele ajab.“

„Mine hull, ega's seda keegi ju joo? . . .“

„Juuakse. Lihunikgi meil pistwat.“

Reet astub taha tuppa. Seal seisab terve tšhetwertnoi denatureritud piiritust woodi jalutise nurgas.

„Sm . . . Sosti-Kärt . . .“, mõtleb Reet. „Kui ta juba piimale usse nõiub, küll ta siis ka piiritust niifugufeks nõiduda wõib, et see ofsele ajab. Küll tal selle jaoks ka sõnad on. Tänu Jumalale, et ta ajalehest maad ega ilma ei tea, niid wõin mina tema asemel need 200.000 rubla omale saada! Lasen ta õige piirituse ära nõiduda ja saadan siis . . . noh, poeg teab, kuhu tarwis. Waat' siis! . . .“

* * *

Korla-Reet astub üle läwe Sosti-Kärdu urtsikusse, õigem Krääksu talu sauna kambris.

„Tere hommikust kah!“

„Terekeft, terekeft! Näeh, temal wiist ka minu juurde asja. Eks wõtte istet.“

Ja Kärt weeretab jämeda ärapestatud palgiotsa jupikefe Reeda ette. See paneb kirju rätiku sisse mäsitud „denaturir“ pudeli pörandale, istub ja hakkab ääri-weeri mööda asjast kõnelema.

Kärt arwab, et pudelis temale toodud piim on ja piitab nii mesine olla, kui iganes ostab ning lubab kõik soowid täita. Wiimaks lausub Reet, käega pudeli peale näidates:

„Seal pudelis on mul . . .“

„Ah, suur aitäh, poleks ju tarwis olnudki,“ segab Kärt põigeldes wahela

„ . . . põletis piiritus. Kas sa ei saaks seda niifugufeks nõiduda, et ta ofsele ajab?“

Kärdu suu weab wiltu. Siis küsib ta:

„Kas seda siis juuakse kah?“

„Itka,“ kutub Reet seletama. „Punla lihunikgi pistwat. Minu mees joob kah. Ja just sellepärast, et ta ei jookse, tahan ma seda piiritust niifugufeks nõiduda, et ta kohe, kui suhu wõtta, ofsele ajab.“

Kärt mõtleb weidi ja lausub siis:

„Miks ei saa, saab küll. Aga kallis on . . . Tea, palju waewapalgats lubad?“

„Kümme naela wõid.“

Nipsti tõmbab Kärt pudeli kaenlasse ja lähleb sauna. Warsti kuulduw seal walamise solin ja pudelite kõlin.

„Seda ei wõi niid ka wanapergel ise kurgust alla lasta“, finnitab ta, umbes pooltunni pärast, pudeliga tagasi tulles.

* * *

Korla-Reet on parajaste „denaturir“ tšhetwertnoi sisse pakimise ametis, et seda atšhiisi walituse kätte saata, kui ta mees weskiht koju jõuab ja uudisena rääkida teab, et wa' Sosti-Kärt ennast läinud õöl põletis-piiritusega furnuks olewat joomud.

Reet kohmetab.

„Kust see Kärt piiritust pidi saama?“

„Tal olnud saunas mitu pudeli täit.“

Reet kohmetab weel enam. Tal tuleb pudelite kõlin ja walamise solin saunas meelde . . . Aga pudelis on niifama palju piiritust, kui ennegi. Ja hais on ka seesama.

„Aga wast on pudelis miski muu wedelik ja ainult hais on juurde nõitud,“ küib Reedal peast läbi.

Ta lähleb kooki, walab weidi piiritust taldreku peale ja nuusutab. Ringisugust haisu ei ole. Nuusutab pudelilt. Sellel on piirituse hais juures.

Ta wistab weidi „piiritust“ tulde. Selle asemel, et põleda, kustutab ta koguni tuld.

Pudelis on finitfeks wärwitud wesi.

„Kurat! Kus mu 200.000 rubla?! kus mu kümme naela wõid?!!“ kriiskab Reet ja lööb oma ärandiutud piirituse pudeli wastu pliiti puruks, nii et maailm süsfeb.

Kiwilombi Jants.

Belgia sõjapõgenejad kodulinnast lahkumisel.

Salakuulajad.

Pildid sõja- ja rahuajast.

I.

Kindral N., kes duetonnas ja sõjaväes suurt osa etendab, otsib oma lastele üht Saksa lastewatijat, ja leiab viimaks ühe, kes otse kõige mooruste eestlugu on. See neiu õpetab lapsi ülihästi, on kindraliprouale lõbusaks seltsiliseks ja rõõdab kõikide armastuse. Teda usaldatakse täielikult, ja nähtavaste on ta ka seda täielikult ära teeninud. Ühel heal päeval reisis kindral oma prouaga mõneks ajaks väljamaale. Kui nad tagasi tulevad, on lastewatijanna ära sõitnud, sest wahapeal tulnud tal kodumaalt sõnum ema surma üle. Ja kui kindral ühel päeval oma rahakapi salalaeka avab, kus temal tähtsad paberid seisavad, leiab ta ühe nendest, kõige tähtsama, terve sõjaväe korralduse plaani, puuduwat.

See Saksa lastewatijanna oli salakuulajanna. Lastewatijanna näofatte all jai ta võimaluse kindrali elukorterisse pääseda, kus tähtsaid paberisi läbi uurida võis. See jakslane võis kindrali majas igalpool wabalt liikuda; salakirjad toodi kindralile ministeriumist lukuga mappis; Saksa neiu muretsees omale salaja selle kulu mudeli ja lasi omale walewõtmte teha. Võeti hiielis ta siis alati kindrali kabinetti, tegi mapi lahti ja kirjutas omale kõikidest tähtsamatest kirjadest ära kirjad. Samuti oli ta omale rahakapi salalaeka wõtmed muretseenu, kus kindral salapaberisi alal hoidis, ja warastas lõpuks kõige tähtsama nendest ära. Rõõmlemata olid sellel Saksa salakuulajannal ka abilised, aga seda ei saadud kindlaks teha. Ta kadus, ja temaga ühtlasi väga tähtjad wäekorralduse saladused.

Noor, umbes kolmekümne aastane erariietes meesterahwas astub Berlinis rongi peale, et Itaaliasse sõita. Sõit wältab hulga tundisi ja lähed mitmesugustest maadest läbi. Reisiija sõidab teises klassis ja saab teel muidugi mitmesuguste inimestega kokku. Münchenis saab ta mõnused seltsilised: wanema naisterahwa väga huwitawa ja ilusa kahelkümne aastase tütreaga. Naisterahwad näitawad kõrgemast seltskonna kihist olemat, ja iseäranis wanem

armastab palju rääkida. Ta teeb ennast meie reisiijaga tuttawaks, ja see peab wiisaka kawalerina nüüd muidugi ka naisterahwaste wastu aupakkit olema. Ta nimetas küll oma nime, aga ei öelnud, kes ta on; mõlemad naisterahwad on niisama ka oma kuulsa kõlaga mõisnikujoo nimed nimetanud ja seletanud, et nad Rooma reisiswad. Iseäranis wanem naisterahwas on hästi haritud ja osaw, ta räägib vähemalt pooltohinat keelesti. Teel aetakse elawalt juttu ja suuremates peatuskohtades käidakse seltsis einet wõtmas. Sellest hoolimata jääb meie reisiija erakorraliselt tagasihoidlikuks, ja õõjets kaob ta wagunist ja lasseb omale iseäralise magamisseplatši anda. Ta tunneb nimelt neid mõlemaid naisterahwaid, kuigi ainult päewapiltide kaudu. Need on Saksa salakuulajanna, ja meie reisiija on Prantsuse ohwitser, kes oma jaattonmale Rooma tähtsaid kirjasi wiib. Saksa naisterahwad on sellepärast tema kaasa seltsinud, et neid kirjasi kätte saada, ja ohwitseril on iga filmapiist oodata, et teda kloroformeritakse, kui ta nende läheduses magama jääb, et tal mõne joogi wõi koogiga unerõhtu antakse. Sellepärast on ta väga ettewaatlik, jääb aga naisterahwaste wastu erakorraliselt aupakkitaks. Juba enne ärasõitu juhiti polititalise politsei poolt tema tähelepanemist nende salakuulajannade peale, sest nad on juba mitmel korral katsunud sõnumiwijatelte kirjasi warastada. Kirjeldused ja päewapildid, mis temale anti, lähewad täpisealt ühte. Sellepärast on ta hästi walwas, ja salakuulajannade wawen on asjata.

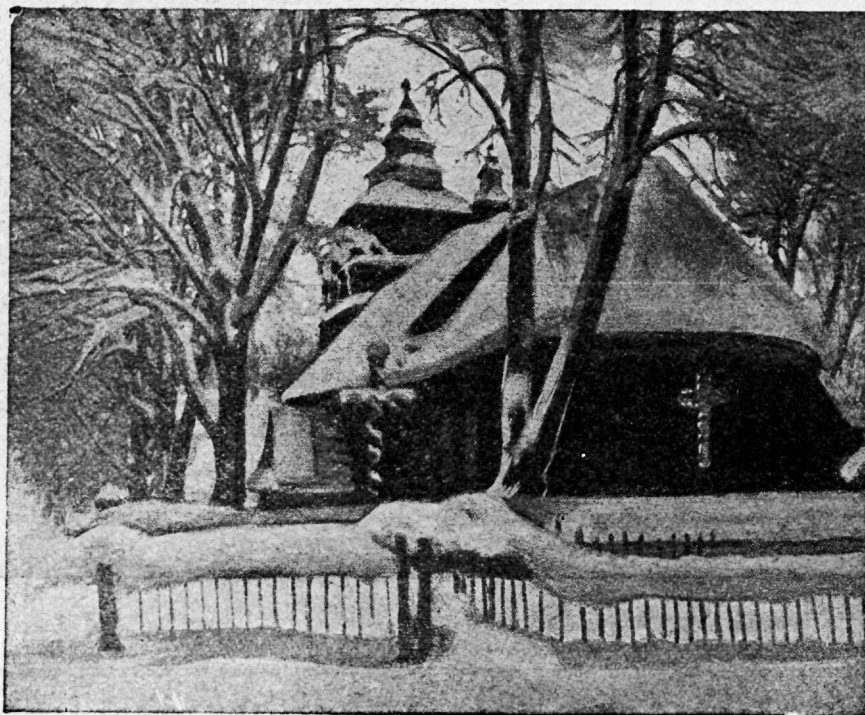
Kindluses wõetakse tundmata meesterahwas kinni, kes iseäralise mõtte peale tulnud, kindlusekraawist kalu õngitseda. Ta nimetab ennast omamaa mehaks, kuid päriselt on ta Saksa ohwitser, kes, õngitsemist ainult filmakirjaks tarwitades, õngendõruga kindlusemüüride kõrgust ja kraawi sügawust mõõdab.

Rats pealtnäha süüta reisiijat, kes purjejahiga wana äärt mõõda sõidawad, wõetakse korraga kinni ja warstigi selgub, et nad wõdramaa ohwitserid on, kes lõbureisiijate näofatte alla rannakindlustusi uurida püüawad.

Suurtükikwäe leitnant L., kes ajutiselt sõjamoona ladu juures ametis on, saab üsna juhtumisi ühe isandaga tuttawaks, kes äriasjus sellesjamas linnas wiib. Mõlemad on kanged „tulerõrgi“ armastajad ja walmistawad oma

Poolamaa kunstnikkude kujutusel.

Vana kirik. A. Neumanni maali järel.

evaldubuks kõiksugu nuffi raketisi. Ühel päeval tähendab see võõras isand, et katsete jaoks need uut moodi granatide süütajad, mida juurtüüväe laboratoriumis valmistatakse, väga otstarbekohased oleksid tarvitada, ja palub leitnanti, et see ometi paari „sihukest tongi“ sealt tastusse pistaks ja kaasa tooks.

See äratas leitnandi kahtlust. Raua aega ei taha ta uskuda, et see võõras isand, kes temaga nii lahkelt ümber käib, salakuulaja oleks, kes seni veel sügavas saladuses hoitud uute granadi süütajate kokkuseadet tundma tahab õppida, ja teda ainult selleks tarvitab. Võpuks pöörab ta fiiski oma ülemuse poole, kes asja nii tähtsaks peab, et sellest ministeriumile teatab. Leitnant saab oma ettevaatuse eest kiidetud ja tale antakse paar vanema süstemi süütajat, et sõbralikku isandat, kes kahtlemata salakuulaja on, ninapidi vedada. Salakuulaja ise jäetakse puutumata, lastakse teda isegi nende vanade süütajatega wabalt ära reifida ja tuntakse salaja rõõmu, et väljamaa riigi walitus, selle teenistuses see salakuulaja seisis, tubliste petta on saanud.

Siin kirjeldatud juhtumised kuulusid salakuulamisesse r a h u a j a l. Ja see salakuulamine on peaaegu veel tähtsam, kui salakuulamine sõja ajal. Mõnikord saavad need salakuulajad päris imetegudega toime, nagu järgmine looke näitab.

Poolsejaja aasta eest oli ameeriklane Curtin Ameerika saadikuks Peterburis. Peale Napoleon III langemist sõitis Curtin lühikeseks ajaks Londonisse külastäigule. Seal wiibides sai ta kutse sel ajal Ghisleurstis elutsuwale troonilt heidetud keisrile külastäigeks tulla. Ta täitis kutset ja wõeti soojalt vastu. Keiser wõetis temaga hulga aega oma minewikust, oma waeisusest, elujuhtumistest, ja külastäigust New-Yorgis juttu. Wiimaks, peale kahetunnilist jutuajamist, jõudis ta oma pea-eesmärgile. Ta ütles Curtinile: „Teie olete Gort-

shatowiga suureb sõbrad. Kas ei oleks see teie meelest saladuse rikkumine, kui mulle ütlesite, misjulgune on tema arwamine selle kohta, et ma uueste troonile tahan saada.“

„Mina tean tema arwamist jelles asjas,“ wastas Curtin; „aga minu arwates ei ole mul woli sellest teile teatada.“

„Ma mõistan teid,“ ütles keiser, „ja olen teile sügawat tänu wõlgu selle lahtuse eest, et mind waatama tulite.“

Oma arwamist, mille üle Curtin waitis, oli Gortshatow kaunis jämedalt awalbanud. Ta oli õelnud, et sellele „prantslasest-lurjusele“ ilmasi uueste troonile saamiseks abiks ei tohi olla, sest ta olewat mees, kelle ajal rahu Europas alati hädaohus kõiguts. Kui Curtin Peterburisse tagasi tuli, tutsus Gortshatow ta oma juurde õhtueinele.

„Teie olite ära?“ küsis ta.

„Jah, Londonis.“

„Teie nägite seal palju inimesi?“

„Jah, mitmet tähtsat sõpra Ameerikast.“

„Mulle kõneldas, et teie seal ka jeda meest olete näinud, kelle käes nähtawaste kord terve Europa saatuse oli.“

„Muidugi.“

„Kas ei oleks see teie meelest saladuse rikkumine, kui mulle ütlesite, mis asjadest seal kõnelesite?“

„Meie jutuajamine oli tähtsusetu,“ wastas Curtin, „kõnelesime igapäewastest asjadest.“

Siin ütles Gortshatow paljuütleva pilguga: „Minul on terve see jutuajamine teada. Ma olen teile väga tänulik selle eest, et te Napoleonile

minu waateid tema trooniküsimuse asjus mitte ei awaldanud.“

Kuna Curtin ja endine keiser neljasilma all olid kõnele- lenud, siis umandas ameeriklane väga hea arwamise Wene salakuulajate osawusest.

Julgeste wõid kinnitada: ei ole tänapäew ühtki politika- list wõi wäeasjanduslikult saladust, mida salakuulajad wälja ei katsums nuustida; sellepärast omdakse nende wastu igalpool hoolega walwul. Iseäranis kindluste lähelorras on elu- kardetaw joonistada, päewapiltlikka üleswõtteid teha wõi kahtlasi jalutuskäiku ette wõtta. Selles asjas olgu ka lihtinimesed, kellest kõik kurjad mõtted küll kaugel, väga ettewaatlikud.

Hoolega walwatakse ka laboratoriumisi, laewatehaseid jne. Kieli laewatehases on näit. alati Berliini politseiniitid wahil peal, kes isegi mitte kõrgemaid merewäe ohwitseri igasje töökotta ei lasse, kui neil selleks iseäralist luba ei ole.

Kõigist nendest waljudest ettevaatuse abindubest aga hoolimata töötawad salakuulajad, niihästi meeste- kui naisterahwad, enamaste waeisus jäänud mõisnikkude perekondadest, heade tagajärgedega. Kui praegused sõjawäe püssid Sakjamaal tarvitusele wõeti, siis walwati neid iseäralise hoolega. Spandaus oli efitotja nende ainuke labu. Üks ohwitser Kreisi jäägripolgu mundris astus Spandaus kafarmusse ja filmitjes seal neid püssja terawalt. Mõni tund hiljem leiti üks püss puuduwat. Järeleuurimisel selgus, et ainult see ohwitser waras wõis olla. Arwatawaste oli ta selle mantli all kaasa wõtnud. See ohwitser oli muidugi wõdrastes riietes salakuulaja. Teda enam üles ei leitud, niijama ei saadud ka teada, misjulgusesse wäljamaa riiki see püss sattus.

Wabandus.

Kohtunik: „Terwelt kats-teist palitut olete kahe kuu jooksul warastanud?!“

Kaebelune: „Jah, tänawu oli aga ka haruldajelt külm talwe, kohtunikuherra!“

*

Järelmõtlemata.

W. austatud herra arsti! Teie wiimaseft arstiabi andmisest saadik on minu ämma terwise seisuford halvemaiks läinud — olge nii lahke, ja tulge korrats jälle!

„Juba jälle lipitseb minu mees teie ümber?!“
 „Ega te siis ometi wõi nõuda, et ma selle kümnerublalise palga eest tema ümber peaksin lipitsema?!“

Sõjalaewastik ja rahu.

Ühel päewal küsis Joss oma isalt:

„Ija, mis tähendab „sõjalaewastik rahu jaoks“?“

„Sõjalaewastik rahu jaoks, mu poeg, on sõjalaewastik, mis rahu alalhoidmiseks küllalt suurt ja wäget,“ wastas Smithers.

„Kuidas ta wõib rahu alal hoida, ija?“

„Ta wõib teisi sõjalaewastikke ähwardada ja ära wõita.“

„Kas ühisriikidel peab rahu jaoks sõjalaewastik olema?“

„Päris kindlaste, Joss.“

„Kas Suur-Britannial peab rahu jaoks sõjalaewastik olema?“

Smithers oli kahewahel.

„Kas... kas ja ei tahaks oma uue aeroplaniga mängida?“

„Ei, ija... Kas Suur-Britannial peab rahu jaoks sõjalaewastik olema?“

„Waata, Joss, need poisid mängiwad seal ilusaste. Jookse sinna ja mängi nendega!“

„Ma ei taha nüüd sugugi wälja minna, ija... Kas igal rahwal peab rahu jaoks sõjalaewastik olema?“

„Sina pole weel selleks küllalt küps, et niisugustest asjadest aru saaksid,“ ütles täiealine mõttetark. „Ara wihasta mind!“

„Aga ija, kui teine sõjalaewastik meie sõjalaewastiku kallale tungib ja meie tema ära wõidame, kas see oleks siis rahu alalhoidmine?“

„Jah!“

„Aga kui teine sõjalaewastik suurem ja tugewam oleks ja meid ära wõidaks, kas see oleks ka rahu alalhoidmine?“

Jaan Smithers käsits Jossi wait olla.

Järgmisel päewal teatas Joss uhkelt isale, et ta Jass Jones'iga rahu alal on hoidnud.

„Kuidas ja seda tegid, mu poeg?“ küsis ija, poja silma all mustjat joont märgates.

„Mina olin temast suurem ja tugewam, esitaks ähwardasin — ta läi mind, ja pärast wõitsin ma ta täielikult ära.“

„New-York Times'i“ järele G. R.

Rawatsjus nii, tagajärg na.

„Oma walla mehed nõuawad „Berewainule“ kraawi kaewamise eest rubla süllaft. Dieiti ütelda — pole see põrmugi palju, ja wõõrsilt tulnud watimehed nõuawad neljandama osa enam. Ma ei wõi aga oma mehi ära hellitada ega neid harjutada, kõrget palka teenima. Siis ei taha nad edaspidi enam minult palutawa palgaga rahul olla. Parem maksan watimeestele neljandiku enam ja annan töö nende teha. Pealegi jääb omade tödjõud minule mujal tarwitada, ega nad ikkagi wõõrsilt tööd otsima lähe.“

Nõnda sõnus saks oma abitaasale, kes mehe arwamise kõigiti heaks ja õigeks liitis, ja nõnda siis ka sündis, et kraawitöö wõõrsilt tulnud rändajatele tööliste teha anti, 1.25 kop. sülla eest maksta lubades, kuna oma walla mehed sellestki raskest kõrwalisest teenistusest ilma jäid.

Juhtus aga, et saks ise siis, kui kraawitöö lõpule jõudis, mõisast mitukümmeend wersta eemal linnas oli. Sellepärast pidi proua töö-arwe tasuma, sest rändajad töölistest tahtsid edasi rännata, mujalt tööd otsima, jaksalt enam teist tööd saada polnud.

Et arwed hästi õiged oleks, wõttis proua ise tehtud töö wastu, ja lastis kraawi korralikult üle mõõda. Oli kraaw ühte kallast mõõda ära mõõdetud ja katsuda sülla piff leitud, käsutas proua kaewajad kähku teise kalda mõõtmisele, mida ka katsuda sülla sai. Palga, wiisjada rubla, maksis proua meestele kätte, ja need kadusid kiiruga mõisast, et ekstitus enne awalikuks ei tuleks ja rohkem maksetud raha tagasi ei nõutaks.

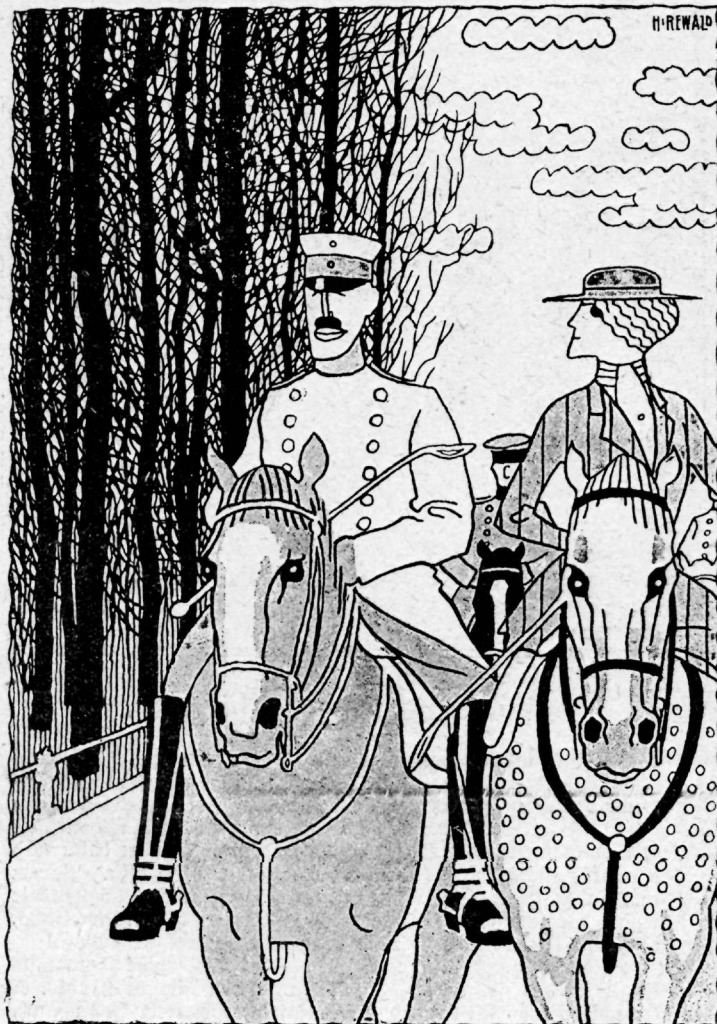
Oma mehed oleksid terwe töö eest katsuda rubla saanudki, wõõrad wõtsid aga rahulikult wiisjada wastu. Pealegi oleks ekstitus omadega igal ajal diendataw olnud, wõõraste wahel aga wõimata. Saks wiha waigistuseks wõis proua ainult wastata: ta arwanud, et need töölistest ometi kraawi mõlemad kalbad olla kaewanud.

Meie Matši järgmine (34.) sõjanummer ilmub

11. aprillil.

Pühapäeva ratsanik.

„Isand Luiberg olewat juba, nagu ta ise kinnitab, tubli ratsanik!”

„Roh, hobuse selga saab ta juba ise, aga seljast ma h a saamise eest muretseb ehitaja veel hobune.”

Lapsesuu.

Mts (kes sünnipäevaks suurestegewa klaasi kingitud saanud, külaliste ees): „Ah, ema, ole nüüd nii hea ja püüa üks kirj kinni, ma tahaksin teda hea meelega suurestegewa klaasi all waadata!”

Parandamata.

R o h t u n i k : „Teie istustite warguse pärast kolm aastat wangis, ja waewalt saate lahti, warastate uulitsale saades kohe jalgratta!”

B a n g : „Rohtunikuherra, ma tahaksin ainult näha, kas ma selle hulga ajaga sõitmist ära ei ole unustanud!”

Mitas.

I s a n d (wihastelt ajalehetoietusesse tormates): „Selles on teie äraheetud ajaleht süüdlane!”

T o i m e t a j a : „Mis siis on?”

I s a n d : „Teie teataste tunaeila, et waras minu korteris tunginud, kirjutuslaua lahti muuflinud ja paarkümmend rubla raha ära warastanud, õnneks aga kuulduuri teifes sahtlis pole märkanud!”

T o i m e t a j a : „Roh, arwatawaste oli lugu ka nii, meil on ustaw sõnumisaatja!?”

I s a n d : „Seda küll — aga nüüd wiis ta, lurjus, ka uuri ära!”

Sunnub juba.

R a i n e (maal wanemate juures sumitades): „Kui mu mees nüüd üksainus lord weel kirjutab, et ma koju tuleksin . . . siis lähen aga ka tõeste!”

Kiire lõpp.

„Kudas siis teie wälte selts oma tegewuse jälle nii ruttu lõpetas?”

„See tuli nii: meid oli kahelksa meest. Kui mind nüüd loofi läbi esimeheks waliti, astusid teised seitse, kes ka löif sedasama ametit ihaldasid, seltsist wälja!”

Külmawereltselt.

W ö ö r a s : „Kas ma ei wõiks profesoriherraga kokku saada?”

Lahutuseteaduse professori teener (kui toas selfamal filmapilgul hirmus plahwatus käib): „Waewalt küll — profesoriherra lendab parajaste õhku!”

Sõnademäng.

Kui naisterahwale liiga lähedale astutakse, siis ütleb ta enamaste: „Mu herra, teie lähete liiga kaugele!”

Toietusetele saadetud raamatud:

E d a s i V I I I . J. Eisenbachi wäljaanne. Piltidega. 48 lht. Hind 25 kop.

E d u a r d W i l d e A s t a o h w e r ja teised jutustused. Üleüldine raamatukogu № 1—3. J. Eisenbachi kirjastus. 48 lht. Hind 6 kop.

Ilmus trükitis uus raamat lugupeetud Nooresoo kirjawarast

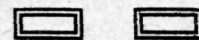
Merepildid.

Hind 15 kop.

„Teaduse” kirjastus, Tallinnas.

„Meie Matsi” aastatelliidid saawad hinnata kaasa:

Seinakalender 1915. Teaduse tähtraamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosese raamat — 2 r. Elutungi awaldused — 60 f. Seitsme liiduriigi hümnused — 40 f. Kodune kott — 1 r.

Kaasanded, wäljaarwatud seni veel ilmumata „Seitsme liiduriigi hümnused,” saadetakse kohe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Kuudewiisi tellijad saawad kaasanded osataupa.

Järelehtud „Meie Matsi” eest hoiatame!

Асс. воен. цензурою. Вастутав тоimetaja Jakob Jaason. Wäljaandja J. Wuni. M. Sõitser'i trükk, Tallinnas.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR